

A Kúria

mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Az ügy száma: Pfv.IV.21.042/2020/7.

A tanács tagjai: Dr. Stark Marianna a tanács elnöke

Dr. Tánczos Rita előadó bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes: felperes1

cím1

A felperes képviselője: Dr. Dévényi-Dabrowsky Géza ügyvéd

cím2

Az alperes: alperes1

cím3

Az alperes képviselője: alperesi képviselő ügyvéd

cím4

A per tárgya: séremdíj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.077/2020/7.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Gyulai Törvényszék 10.P.20.058/2019/10.

Rendelkező rész

A Kúria a Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.077/2020/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000,- (ötvenezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget, valamint külön felhívásra a Magyar Államnak 100.000,- (százezer) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] A felülvizsgálati eljárással érintett időszakban a felperes az alperesi lakásszövetkezet tagja volt, melynek gazdálkodását, tagtájékoztatási gyakorlatát nem tartotta megfelelőnek, ezért több esetben eljárást kezdeményezett. Feljelentése alapján a helységi Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztálya ... számon hamis magánokirat felhasználása vétségének gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen nyomozást folytatott. A nyomozóhatóság 2019. április 1-jén tanúként hallgatta meg tanúlt, az alperes könyvelőjét. Kihallgatásán az e perben az alperest képviselő alperesi képviselő ügyvéd a tanú jogi segítőjeként volt jelent. Az eljárás során jegyzőkönyvben is rögzítették a jogi segítő azon kijelentését, hogy az újabb feljelentés mindannak a következménye, hogy a feljelentő „nem veszi tudomásul, nem érti meg, hogy időközben a korábbi kódok megváltoztak és a régi kódhoz ragaszkodva állítja azt, hogy hamisítás, jogtalan pénzbeszedés történik”. A jogi segítő a szerinte értelmetlen és jelentős költségekkel járó eljárási „hadjáratokra” tekintettel indítványozta a felperes gondnokság alá helyezését, majd a nyomozás érdekében is nyilatkozott.

[2] A nyomozóhatóság jelzése alapján a Békés Megyei Kormányhivatal helységi Járási Hivatala 2019. április 15-én meghallgatta a felperest, egyben tájékoztatta, hogy a

büntetőeljárásban alperesi képviselő indítványozta gondnokság alá helyezését a sorozatos és álláspontja szerint alaptalan ugyanazon tartalmú feljelentésekre hivatkozva, erre tekintettel indított hivatalból eljárást a közigazgatási szerv. Az elsőfokú eljárásban pszichiáter szakorvosi vélemény készült, melynek alapján az elsőfokú hatóság az eljárást – mivel az okafogyottá vált – megszüntette 2019. április 29-én.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[3] A felperes keresetében a jóhírnévhez és becsülethez fűződő személyiségi jogai megsértésének megállapítását, a jogsértésre tekintettel az alperes bocsánatkérésre kötelezését, valamint 1.000.000,- forint sérelemdíjban való marasztalását kérte. A személyiségi jogot sértő magatartást abban jelölte meg, hogy az alperes jogi képviselője, alperesi képviselő ügyvéd útján gondnokság alá helyezési eljárást indított ellene, mely alaptalannak bizonyult. Kifejtette, hogy az eljárás megindítása mélyen megbántotta, az családját is hasonlóan érintette, zavarta a méltatlan helyzet, amibe belekényszerítették. Baráti köre is furcsán viszonyult hozzá és velük való kapcsolata is megváltozott. Állította, emberi kapcsolataiban, a társadalmi életben való részvételében az eljárás „nagy kárt okozott”.

[4] Az alperes a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozva, hogy indítványtételi jogával élt, továbbá a gondnokság alá helyezési eljárást nem ő kezdeményezte, illetőleg rendelte el. Kiemelte, az indítványtételre azért került sor, mert a felperes korábbi feljelentése alapján az eljárást megszüntették és egy polgári perben is megállapították, hogy a követelése alaptalan, ő azonban ugyanezen tényállás alapján mégis ismételt feljelentést tett. Az elmúlt 5 évben több mint 20 alkalommal fordult a felperes problémájával az alpereshez arra hivatkozva, hogy „ellopta a pénzét”, kárt okozott neki. Kiemelte, hogy nem okozott hátrányt a felperesnek, nem tanúsított jogsértő magatartást, nem használt gyalázkodó, a becsület csorbítására alkalmas kifejezést. Előadása szerint kizárólag a felperestől szerzett a környezete tudomást az eljárás megindításáról, szűkebb családi életében pedig ez negatív következménnyel sem járhatott.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

[5] A Gyulai Törvényszék a 10.P.20.058/2019/10. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte 50.000,- forint perköltség, valamint 60.000,- forint eljárási illeték megfizetésére. Kifejtette, hogy a jogi segítő ténykedése a képviseltnek, azaz a tanúnak tudható be, akinek vallomástételére mint az alperes érdekében eljáró személy meghallgatására került sor. A bíróság álláspontja szerint a képviselő magatartását a tanú, ezen keresztül annak munkáltatója, illetőleg megbízója, vagyis az alperesi szövetkezet magatartásának kell betudni, ezért felelőssége érdemben vizsgálható volt.

[6] Rámutatott, hogy a jóhírnév sérelmét csak a valóságnak nem megfelelő tényközlések valósíthatják meg, az indítvány megtétele azonban nem tényállítás. A becsülethez fűződő jog sérelmét vizsgálva arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes indítványa nem minősült sem túlzó, sem becsmérlő értékítéletnek, az személyiségi jogsértést nem valósított meg. Az alperes indítványa az eljárási joggyakorlás körébe esett, a jogilag releváns kérdésnek minősülő cselekvőképesség körében indítványt tehetett a jogi segítő. Az

eljárási jog gyakorlása rendeltetésszerű volt, olyan kijelentések, kifejezések pedig nem hangzottak el, amelyek gyalázkodóak, megalázóak, a töréshatárt sértőek lettek volna. Mindezek alapján megállapította, hogy személyiségi jogsértés nem történt, ezért a keresetet elutasította.

[7] A felperes fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla a Pf.I.20.077/2020/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és 100.000,- forint másodfokú eljárás perkieltség, valamint 80.000,- forint fellebbezési eljárás illeték megfizetésére kötelezte a felperest. Megállapította, hogy a büntetőeljárásban a résztvevő személyeket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 37. §-a sorolja fel, közülük a tanú és a segítő egyéb érdekeltnek minősül. Indítványt tehetett és segítőt vehetett igénybe. Amennyiben a jogi segítő ilyen minőségében indítványt tesz, az a képviselői jogviszony alapján a képviselt személy indítványának minősül. Bár a tanú az alperes alkalmazásában álló főkönyvelő volt, a büntetőeljárásban tett tanúvallomása kapcsán az általa előadottakat nem lehetett a munkáltató nyilatkozatának tekinteni. A polgári perben a felperes ennek megfelelően az igényét nem érvényesíthette az alperessel szemben.

[8] Kifejtette a másodfokú bíróság továbbá, hogy a kifogásolt indítvány személyiségi jogsértés megvalósítására sem volt alkalmas. A bíróságnak nem volt kötelezettsége a felperest tájékoztatni arról, hogyha úgy ítélete meg, hogy a perben érvényesített jog a megjelölt alperessel szemben nem illeti meg. Erre az anyagi jogkérdésre nem terjed ki a Pp. 111. §-a, és az adott esetben hiánypótlási felhívás kiadásának sem volt helye. Az adott kérdés nem vonható az alaki pervezetés körébe és nem sorolható az anyagi pervezetés Pp. 237. §-ában rögzített esetkörbe sem, így a bíróságot ezzel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség nem terhelte.

A felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem

[9] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte, hogy a Kúria azt „változtassa meg”, adjon helyt keresetének és marasztalja az alperest a perkieltségben. Vitatta az ítéltábla azon megállapítását, hogy a nyilatkozatot tevő ügyvédnek az indítványa nem tekinthető az alperes indítványának, mivel a tanúként meghallgatott főkönyvelő az alperes alkalmazottja volt, munkáltatója érdekében járt el, és segítője a munkáltató képviselőjének tekinthető.

[10] A tanú nevében nem tehetett volna olyan indítványt, hogy vele szemben gondnokság alá helyezés iránti eljárást kezdeményezzenek, ez a megállapítás a Be. 178. – 180. §-ával, 57. § (2) bekezdésében foglaltakkal és a 37. §-ban foglaltakkal ellentétes, így jogsértő.

[11] Érdemben sem találta megalapozottnak az ítéletet, mely azt állapította meg, hogy az alperes indítványa nem minősül túlzó és becsmérő értékítéletnek, mely a jóhírneve sérelmét okozhatta volna. Vitatta, hogy az alperes érdekében megtett indítvány a rendeltetésszerű joggyakorlás keretei között maradt, és így a felülvizsgálati kérelem a Pp. 409. § (2) bekezdés a) és b) pontja alapján is engedélyezhető volt. Maga a tény, hogy vele szemben gondnokság alá helyezés iránti eljárást indítanak a közfelfogásban azt jelenti, hogy az ember nincs teljesen „józan” eszének birtokában.

[12] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte, hogy a Kúria a „felülvizsgálati kérelmet utasítsa el” és marasztalja a felperest a perköltségben. Előadta, hogy az indítvány megtételekor az ügyvéd nem az alperes jogi képviselőjeként, hanem a magánszemélyként meghallgatott tanú jogi segítőjeként járt el és az ítéletben is részletesen ismertetett eljárási szabályok alapján tette meg indítványát. Önmagában az a körülmény, hogy valaki jogával élve indítványt tesz a hatóság előtt, nem zárja ki a személyiségi jogsértést, azonban ehhez szükséges annak becsmérő, a becsületet sértő kifejezések, tényállások használata, erre azonban önmagában az indítvány megtétele nem alkalmas. A felperes környezete kizárólag a felperestől szerezhetett tudomást az eljárást megindításáról és az még nem eredményezhette a felperes hátrányos megítélését.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[13] A felperes felülvizsgálati kérelme nem megalapozott.

[14] A perbeli esetben a felperes sérelemdíj megfizetése iránt indított pert és a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletétől eltérő jogi indokolással hagyta helyben azt, ezért a Pp. 409. §-ában rögzített felülvizsgálat kivételes engedélyezése feltételeinek fennálltát a Kúriának nem kellett vizsgálnia.

[15] A felperes felülvizsgálati kérelmében megsértett jogszabályhelyként a Be. 178 – 180. §-ait, 57. § (2) bekezdését és 37. §-át jelölte meg. Az alperes állításával ellentétben az ítéletábra helytállóan állapította meg, hogy a büntetőeljárásban résztvevő személyeket a Be. 37. §-a sorolja fel, amely alapján a tanú és a segítő egyéb érdekeltnek minősül, jogaikra és kötelezettségeikre a Be. 57. § (2) és (5) bekezdésében meghatározott szabályokat kell megfelelően alkalmazni. A Be. 57. § (2) bekezdésének a) és g) pontja szerint a tanú jogosult – egyebek mellett - arra, hogy indítványt tegyen és segítő közreműködését vegye igénybe. Ilyen segítő lehet a tanú érdekében eljáró ügyvéd is a Be. 59. § (1) bekezdése i) pontja szerint. Ebben az esetben, ha a jogi segítő indítványt tesz, azt a képviseleti jogviszony alapján a képviselt személy indítványának kell tekinteni.

[16] Kellő alap nélkül állította a felperes felülvizsgálati kérelmében, hogy a tanú jogi segítőjeként eljáró ügyvéd által tett nyilatkozat e polgári per alperese indítványának tekinthető, mivel a tanúként meghallgatott főkönyvelő az alperes alkalmazottja volt, a munkáltató érdekében járt el, ezért a tanú segítője az alperes képviselőjének volt tekinthető. A helységi Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztályán ... számon hamis magánokirat felhasználása vétségének gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folytattak nyomozást, és ebben magánszemélyként hallgatták meg tanúl tanút. alperesi képviselő ügyvéd a magánszemélyként meghallgatott tanú segítőjeként járt el függetlenül attól, hogy másik ügyben az alperes jogi képviselője volt. Ennek megfelelően az általa tett nyilatkozatokat a képviseleti jogviszony alapján a képviselt személy, tanúl tanú, és nem az alperes nyilatkozatának kellett tekinteni.

[17] A Pp. 33. §-a szerint a perben fél az lehet, akit a polgári jog szabályai szerint jogok illetnek és kötelezettségek terhelnek. Ennek megfelelően csak az lehet peres fél, aki a per tárgyát képező jogviszonyban jogosítottként, illetve kötelezettként szerepel. A perbeli legitimáció a fél és a pertárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra, azaz arra vonatkozik, hogy a felperest megilleti-e a keresettel érvényesített jog az alperessel szemben.

[18] A perbeli esetben megállapítható volt, hogy a felperes által kifogásolt büntetőeljárásban a alperes1 nem vett részt és a tanúként meghallgatott tanúl segítőjeként nyilatkozatot tevő ügyvéd kijelentése miatt az alperes nem tartozik felelősséggel. Erre tekintettel a másodfokú bíróság a perbeli legitimáció hiánya miatt – bár eltérő indokolással – jogszerűen hagyta helyben az elsőfokú bíróság keresetet elutasító rendelkezését. Mindezekre tekintettel a kereseti kérelem érdemi vizsgálatára nem kerülhetett sor, így a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[19] A Kúria a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a peresztes felperest kötelezte az ügyvédi munkadíj megfizetésére a bírósági eljárásokban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjában és (5) bekezdésében foglaltaknak megfelelően.

[20] A felülvizsgálati eljárási illetéket a peresztes felperes köteles fizetni az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdésében meghatározott összegben.

[21] Az ítélet ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. szeptember 29.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Tanczos Rita s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró